DOI: 10.33498/louu-2025-08-073

Анатолій Гетьман

доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
ректор Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(Харків, Україна)
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1987-2760
apgetman@nlu.edu.ua

Ольга Статівка

кандидатка юридичних наук,
асистентка кафедри екологічного права,
заступниця декана факультету адвокатури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(Харків, Україна)
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1036-0523
o.o.stativka@nlu.edu.ua

УДК 349.6:620.9(477):502.131.1

ПРАВНИЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОВОЛЬТАЇЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ КЛІМАТИЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Анотація. Стаття присвячена комплексному правовому аналізу проблем і перспектив впровадження агровольтаїки в Україні як інноваційної моделі сталого розвитку аграрного сектору та інструменту виконання міжнародних зобов'язань держави у сфері кліматичної політики. Агровольтаїка, що передбачає поєднання використання земельної ділянки для ведення сільськогосподарської діяльності та виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел, розглядається в контексті вимог Паризької кліматичної угоди, Європейського зеленого курсу та земельного, аграрного, містобудівного та екологічного, в тому числі кліматичного законодавства України. Установлено наявність істотних правових бар'єрів, що унеможливлюють впровадження агровольтаїчних проєктів у межах діючої моделі землекористування. Досліджено положення Закону України "Про основні засади державної кліматичної політики" та стратегічних документів держави у сфері боротьби зі зміною клімату, проте вони не містять системної інтеграції агровольтаїки до кліматичної політики. Вивчено передовий досвід правового регулювання агровольтаїки у деяких європейських країнах, де агровольтаїчні системи визнаються важливим інструментом досягнення кліматичних цілей і трансформації аграрного сектору. У результаті дослідження обґрунтовано необхідність формування в Україні цілісної правової доктрини агровольтаїки та інтеграції відповідного регулювання до системи енергетичного, екологічного та аграрного права. Запропоновано напрями вдосконалення правового регулювання агровольтаїчної діяльності, які забезпечать правову визначеність, передбачуваність та ефективність розвитку цього перспективного напряму. Наголошено на потребі міждисциплінарного підходу та інституційної підтримки держави задля повноцінної реалізації потенціалу агровольтаїки у виконанні кліматичних та енергетичних завдань України.

Ключові слова: агровольтаїка; відновлювані джерела енергії; кліматична політика; агроекологія; сталий розвиток.

© Анатолій Гетьман, Ольга Статівка, 2025

Сучасні глобальні виклики, що постають перед людством, дедалі виразніше окреслюють необхідність фундаментальної трансформації моделей економічного розвитку. У сучасну епоху кардинальних змін клімату та стрімкої модернізації енергетичних систем питання сталого розвитку набуває не просто актуальності – воно стає, без перебільшення, імперативом глобального порядку денного. Гострота кліматичної кризи, що набуває ще більш загрозливих масштабів, спонукає держави активізувати свої зусилля щодо забезпечення сталого розвитку у всіх секторах економіки. Не є винятком і Україна, яка, як сторона Паризької кліматичної угоди (ратифікованої Законом України від 14 липня 2016 р. № 1469-VIII[1]), узяла на себе амбітні зобов'язання щодо скорочення викидів парникових газів і досягнення кліматичної нейтральності.

Сільське господарство, що водночас є і джерелом значної частки викидів, і найбільше потерпає від змін клімату, потребує концептуально нових підходів до організації виробничих процесів. Для популяризації використання низьковуглецевих технологій в аграрному секторі економіки держава сприяє забезпеченню переходу сільськогосподарських виробників і землевласників до більш екологічних практик у сільському господарстві[2], створює організаційно-правові, економічно-соціальні, фінансові та інституційні умови для стимулювання до зеленого переходу. Одним із таких інноваційних інструментів та екологічних практик, що уможливлює гармонійно поєднати завдання підвищення енергетичної ефективності, мінімізації вуглецевого сліду та забезпечення сталого агровиробництва, є агровольтаїка – варіативний напрям агроекологічного розвитку, технологія спільного використання земельної ділянки для виробництва сільськогосподарської продукції та генерації сонячної енергії.

Акцентуємо на тому, що агроекологія розглядається як концепція і практика, що об'єднує екологічні, соціальні та економічні виміри ведення сільського господарства з урахуванням природо орієнтованого підходу до управління агросистемами. Відповідно агровольтаїка, як одна з технологій подвійного використання земельних ресурсів, цілком відповідає агроекологічній парадигмі, здатній сприяти досягненню цілей сталого розвитку, зміцненню енергетичної безпеки та адаптації аграрного сектору до змін клімату.

Зростання наукової та практичної зацікавленості в агровольтаїці як інноваційній моделі сталого аграрного розвитку та перспективного напряму агроекологічної трансформації потребує її розгляду крізь призму міждисциплінарних підходів, зокрема в контексті концепції десяти елементів агроекології, запропонованої Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (англ. Food and Agriculture Organization, FAO), які слугують

[1] Про ратифікацію Паризької угоди: Закон України від 14.07.2016 №1469-VIII. Офіційний вісник України. 2016. № 61. Стор. 12. Ст. 2074.

[2] Про основні засади державної кліматичної політики: Закон України від 08.10.2024 № 3991-IX. Офіційний вісник України. 2024. № 99. Ст. 6304.

методологічною основою для актуалізації впровадження агровольтаїки як не лише технологічного нововведення, а й як правової та екологічної категорії, що здатна забезпечити збалансоване поєднання виробництва енергії та сільськогосподарської діяльності.

Водночас її впровадження потребує не лише технічного та економічного обґрунтування, а й належного правового забезпечення на національному рівні. Незважаючи на значний потенціал майже всіх видів відновлюваної енергії та велику кількість прийнятих нормативно-правових актів, частка "зеленої" енергетики в загальному енергетичному балансі країни залишається незначною. Сектор відновлюваної енергетики в Україні функціонує в загалом несприятливому середовищі, на яке впливають політичні ризики, економічна нестабільність, військові загрози та недостатній рівень інвестиційного захисту[3]. У контексті цього дослідження зауважимо, що невирішеними залишаються такі ключові аспекти: відсутність правового визначення агровольтаїчної установки; неврегульованість допустимого правового режиму земель при реалізації таких проєктів; відсутність механізмів інтеграції агровольтаїки у систему державної підтримки відновлюваної енергетики; відсутність технічних стандартів та екологічних вимог до агровольтаїчних систем.

Отже, з огляду на зазначене, формування науково обґрунтованого правового механізму регулювання агровольтаїки постає нагальною потребою не лише для правової науки, а й для практики державотворення в Україні, в тому числі її післявоєнного відновлення.

На сьогодні наукові дослідження, присвячені правовим засадам агровольтаїки, залишаються переважно фрагментарними й недостатньо систематизованими. Окремі аспекти цієї проблематики набули відображення у працях вітчизняних науковців, які розглядають питання правового регулювання у сфері доктринального обґрунтування агроекологічного розвитку в Україні, екологізації аграрного сектору та використання альтернативних джерел енергії: Х. Григор'єва, В. Єрмоленко, Т. Новак, Т. Оверковська, Н. Кравець, П. Кулинич, Т. Курман, Т. Харитонова та ін. Певну увагу цьому напряму приділено у дисертаційній роботі А. Павлиги "Правове регулювання використання альтернативних джерел енергії в Україні"[4] (2023 р.), де, серед іншого, аналізуються загальні підходи до законодавчого забезпечення розвитку відновлюваної енергетики. Проте концепція агровольтаїки як правового феномена залишається за межами наукового дискурсу, а цілісної доктрини правового забезпечення агровольтаїчної діяльності, з урахуван-

[3] V Yermolenko, O Hafurova, M Deineha, T Novak, Y Shovkun, 'Legal Aspects of the Use of Renewable Energy Sources and the Implementation of the Concept of "Green Economy" in Ukraine in the Context of Sustainable Development Strategy', In: A Zaporozhets (eds), *Systems, Decision and Control in Energy III (Studies in Systems, Decision and Control, vol 399)* (Springer 2022) 373–386 https://doi.org/10.1007/978-3-030-87675-3_23.

[4] А Павлига, 'Правове регулювання використання альтернативних джерел енергії в Україні' (дис доктора філос, 2023) 231.

ням її міждисциплінарного характеру, у сучасній українській правовій науці поки що не сформовано, що зумовлює актуальність подальших комплексних досліджень у цій сфері.

Мета дослідження. Зважаючи на недостатній рівень наукової опрацьованості проблематики правового регулювання агровольтаїки в Україні, на нашу думку, першочерговим завданням нашої статті є формулювання концептуальних підходів до створення цілісної правової основи для впровадження агровольтаїчних систем у національну правову систему.

Аналізуючи правові засади впровадження агровольтаїки, передусім слід зосередити увагу на правовому режимі земель, що потенційно можуть бути використані для розміщення агровольтаїчних систем.

Відповідно до статей 19, 22 і 23 Земельного кодексу України[5] землі сільськогосподарського призначення призначені виключно для ведення сільськогосподарського виробництва. Використання їх для несільськогосподарських потреб вимагає зміни цільового призначення земельної ділянки (ч. 5 ст. 20 Земельного кодексу України).

Зазначимо, що чинна модель регулювання є доволі архаїчною та не відповідає сучасним тенденціям розвитку аграрної економіки. В європейській практиці вже давно відбувається розширення функціонального підходу до використання земель, що передбачає їх багатофункціональне використання в інтересах сталого розвитку.

Варто звернути увагу на те, що в європейських державах агровольтаїка вже активно розглядається як ключовий елемент зеленої трансформації агросектору, зокрема у межах імплементації положень Європейського зеленого курсу (European Green Deal). Директива (ЄС) 2018/2001 (RED II)[6] чітко передбачає стимулювання розвитку відновлюваних джерел енергії, включно з інноваційними формами їх застосування у сільському господарстві.

В умовах зростаючого попиту на продовольство та енергію постає потреба у формуванні збалансованих підходів до просторового використання земельних ресурсів, які б забезпечували одночасне виробництво обох видів продукції. Міжнародний досвід впровадження та реалізації агровольтаїчних проєктів демонструє декілька альтернативних моделей землекористування. Перша з них базується на принципі функціонального розмежування земельної ділянки, коли одна її частина використовується для вирощування продовольчих культур, а інша – для виробництва енергії. Альтернативою виступає інтегрована модель, що передбачає суміщене використання тієї самої земельної площі для виробництва енергії та продовольства[7].

[5] Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3. Ст. 27.

[6] Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources. Official Journal of the European Union. L 328/82.

[7] C Dupraz, H Marrou, G Talbot, L Dufour, A Nogier, Y Férard, 'Combining solar photovoltaic panels and food crops for optimising land use: Towards new agrivoltaic schemes' [2011] 36(10) Renewable Energy 2725–2732 https://doi.org/10.1016/j.renene.2011.03.005.

У процесі формування національної моделі правового регулювання агровольтаїки надзвичайно важливим є врахування позитивного зарубіжного досвіду, зокрема країн Європейського Союзу, які вже впровадили відповідні правові механізми на перетині аграрної, енергетичної та екологічної політики. З огляду на інтеграційний курс України до ЄС та спільні зобов'язання у сфері кліматичної нейтральності вивчення європейських підходів до правового забезпечення агровольтаїки є не лише доцільним, а й необхідним для гармонізації національного законодавства з *acquis communautaire*.

Серед держав – членів ЄС особливо показовим є приклад Італії, яка сформувала цілісну нормативну систему підтримки агровольтаїчних проєктів, адаптовану до національних потреб і загальноєвропейських стратегій "зеленої" трансформації. Правове регулювання агровольтаїки в цій країні розвинене та комплексне, що уможливлює поєднувати сільське господарство та виробництво відновлюваної енергії в рамках національної "зеленої" стратегії. У 2021 р. було ухвалено D.L. 77/2021 (з наступною конверсією в L. 108/2021), що чітко визначає поняття "агровольтаїка" – сонячні модулі, розміщені над землею на висоті, які не перешкоджають проведенню механізованих сільськогосподарських операцій, та надає агровольтаїчним системам спеціального статусу для доступу до фінансування в рамках Національного плану відновлення і стійкості (PNRR). У лютому 2023 р. прийнятий Decretolegge n. 13/2023, який доповнив попередні постанови і спростив процедури встановлення таких систем – включно з можливістю застосування всупереч обмеженням щодо землі в зоні сільськогосподарського призначення[8].

У Федеративній Республіці Німеччина агровольтаїка розглядається як складова національної політики з розвитку відновлюваної енергетики, що ґрунтується на концепції подвійного використання земель – одночасного ведення сільського господарства та генерації електроенергії з сонячних джерел. Це стало можливим завдяки адаптивному підходу до земельного законодавства, який допускає встановлення певних типів агровольтаїчних систем без необхідності переведення сільськогосподарських земель до іншої категорії цільового призначення.

Нормативною основою для реалізації енергетичного переходу в Німеччині є Закон "Про відновлювані джерела енергії" (EEG), чинний з 2000 р. У редакції цього Закону від 2021 р. агровольтаїка вперше отримала офіційне визнання як інноваційна технологія в рамках категорії спеціалізованих сонячних установок. Крім цього, у 2021 р. представники німецького енергетичного сектору ініціювали розроблення попереднього галузевого технічного стандарту DIN SPEC 91434, присвяченого проєктуванню агровольтаїчних систем. У цьому документі визначено два основних типи агровольтаїчних

[8] P Fanciulli, 'Agrivoltaics in Italy: Technical and economic evaluations in the current regulatory context' (Master's thesis, 2022–2023) <https://hdl.handle.net/20.500.12608/52151> (accessed 27.08.2025).

конструкцій: "interspace" (міжрядна), що переважно використовується на пасовищах і в тваринництві, та "overhead" (надземна), яка застосовується переважно в галузях рільництва та садівництва[9].

Важливо підкреслити, що зазначені земельно-правові бар'єри щодо використання земель сільськогосподарського призначення для впровадження агровольтаїчних систем безпосередньо зумовлюють відсутність комплексного законодавчого забезпечення агровольтаїчних проєктів у системі енергетичного законодавства. Така правова дихотомія між земельним і енергетичним регулюванням створює ситуацію, коли агровольтаїка, попри визнання її потенціалу для забезпечення сталого розвитку, фактично залишається поза межами нормативного поля реалізації.

Зокрема, Закон України "Про альтернативні джерела енергії"[10], який визначає стратегічні напрями розвитку відновлюваної енергетики, не містить жодних положень, які б враховували специфіку агровольтаїчної генерації як гібридної форми діяльності. У результаті, навіть за наявності інвесторів, технологій і громадської підтримки, практична реалізація агровольтаїчних проєктів стикається з нездоланними труднощами правового характеру. Відсутність у земельному законодавстві правового режиму подвійного використання земель сільськогосподарського призначення нівелює можливість створення дієвих механізмів підтримки таких проєктів у межах "зеленого" тарифу, процедур приєднання до мереж чи системи державного стимулювання альтернативної енергетики.

В останні роки в Україні спостерігається поступове формування нормативної основи кліматичної політики, що відповідає загальносвітовим і європейським викликам у сфері зміни клімату. Прийняття Закону України "Про основні засади державної кліматичної політики"[11] від 8 жовтня 2024 р. № 3991-IX стало важливим етапом у систематизації підходів до реалізації цілей Паризької кліматичної угоди та досягнення національно визначеного внеску.

Зазначений Закон декларує, що державна кліматична політика України спрямована на досягнення кліматичної нейтральності, формування умов для розвитку низьковуглецевої економіки, а також на зростання частки відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі держави. Водночас слід визнати, що, попри задекларовану мету трансформації енергетики, ані сам Закон № 3991-IX, ані супутні стратегічні документи (Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 р. та план заходів з його вико-

[9] C Pump, M Trommsdorff, V Beckmann, T Bretzel, Ö Özdemir, L-M Bieber, 'Agrivoltaics in Germany – Status quo and future developments: Evaluation of the German Agrivoltaics Innovation Tender 2022 and overview about the agrivoltaics development in Germany' [2024] 2 AgriVoltaics Conference Proceedings https://doi.org/10.52825/agripv.v2i.1005.

[10] Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003 № 555-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 24. Ст. 155.

[11] Про основні засади державної кліматичної політики (н 2).

нання[12], а також Стратегія екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 р.[13]) не містять жодних згадок або спеціальних положень щодо агровольтаїчних систем як одного з перспективних механізмів реалізації кліматичних цілей.

Така ситуація видається особливо парадоксальною з урахуванням міждисциплінарного потенціалу агровольтаїки, яка, поєднуючи виробництво сільськогосподарської продукції з генерацією сонячної енергії, фактично відповідає критеріям кліматично орієнтованих рішень (climate-smart solutions), визнаних у документах Європейського Союзу, FAO та Міжурядової групи експертів зі зміни клімату (IPCC). Ця модель є прикладом так званого природо орієнтованого підходу до реалізації екологічної політики, що передбачає досягнення економічної, екологічної та соціальної синергії на місцевому рівні.

У сучасному науковому дискурсі питання нормативного врегулювання агровольтаїки набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку з необхідністю комплексної трансформації аграрного, екологічного та енергетичного секторів відповідно до принципів сталого розвитку й кліматичної нейтральності. Усвідомлюючи потенціал агровольтаїки як ефективного інструменту інтеграції відновлюваної енергетики в сільське господарство, науковці у сфері земельного, енергетичного та екологічного права висловлюють низку концептуальних пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання агровольтаїки в Україні та наголошують на необхідності формування цілісної правової доктрини, яка б ураховувала міжгалузеву природу цієї діяльності. Наприклад, Т. Курман пропонує здійснити низку організаційно-правових заходів: а) розробити і прийняти Стратегію розвитку агровольтаїки в Україні як основного програмного документа; б) внести зміни до агропротекційного законодавства, зокрема, до законів України "Про державну підтримку сільського господарства України"[14] та "Про альтернативні джерела енергії" стосовно надання державної або грантової підтримки аграрним товаровиробникам, що впроваджують технологію агровольтаїки, встановлення коефіцієнтів "зеленого" тарифу на електричну енергію з альтернативних джерел енергії, вироблену в рамках технології агровольтаїки; в) удосконалити чинне земельне законодавство шляхом внесення відповідних змін, насамперед до Земельного кодексу України, стосовно вирішення

[12] Про затвердження Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 р. та плану заходів з його виконання: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 № 761-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D1%80#Text> (дата звернення 27.08.2025).

[13] Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 р.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 № 1363-р <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-%D1%80#n17> (дата звернення 27.08.2025).

[14] Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text> (дата звернення 27.08.2025).

питання щодо цільового використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення в цілях агровольтаїки[15].

У світлі викладених міркувань зазначимо, що ефективне впровадження агровольтаїки та стимулювання розвитку відповідних проєктів в Україні потребує глибокого реформування чинного законодавства. Насамперед ідеться про необхідність чіткого закріплення правового статусу агровольтаїчних систем у нормативних актах, що регламентують сферу альтернативної енергетики, а також про створення спрощених процедур підключення таких систем до електричних мереж та адаптацію екологічних стандартів із урахуванням подвійного призначення земель.

Крім того, агровольтаїка має бути інтегрована до ключових стратегічних документів державної політики в галузях енергетики, сільського господарства й охорони клімату як один із пріоритетних напрямів, що потребує цільової підтримки. Важливим кроком також є встановлення на нормативному рівні чітких критеріїв, за якими проєкт може класифікуватися як агровольтаїчний. Такими критеріями, зокрема, можуть бути: сприяння підвищенню агрономічної продуктивності; забезпечення кліматичної адаптації аграрного виробництва; захист посівів і тварин від несприятливих погодних явищ (граду, високих температур, посухи); поліпшення умов утримання сільськогосподарських тварин.

Запровадження та реалізація зазначених законодавчих змін потребуватиме створення комплексної державної програми стимулювання агровольтаїчних ініціатив, яка охоплюватиме механізми пільгового кредитування, податкових стимулів, бюджетного співфінансування та запровадження спрощених процедур погодження проєктів, зокрема для малих фермерських господарств.

Висновки. Системний аналіз правових засад впровадження агровольтаїки в Україні дає підстави стверджувати, що ця модель поєднання виробництва відновлюваної енергії та ведення сільськогосподарської діяльності володіє значним потенціалом у контексті досягнення цілей державної кліматичної політики, імплементації міжнародних зобов'язань і переходу національної економіки до моделі сталого розвитку.

Водночас слід констатувати, що сучасний стан правового регулювання агровольтаїки в Україні є фрагментарним, несистемним і концептуально неузгодженим, що унеможливлює повноцінну реалізацію цього потенціалу на практиці.

Вважаємо, що з урахуванням світових тенденцій і національних потреб пріоритетними напрямами вдосконалення правового регулювання агровольтаїки в Україні мають стати такі стратегічні підходи:

[15] Т Курман, 'Агровольтаїка як засіб забезпечення сталого розвитку агросфери: актуальні правові питання', *Стратегія розвитку агровольтаїки: стан, виклики та кроки впровадження в Україні: міжнародна міжгалузева конференція (Київ, 8 квітня 2025 р.)* (МОН 2025) 103–105.

1. Формування цілісної правової конструкції агровольтаїчної діяльності як особливого виду економічної діяльності у сфері поєднаного сільськогосподарського та енергетичного використання територій, з чітким визначенням правового статусу відповідних об'єктів і суб'єктів правовідносин.

2. Інкорпорація правового регулювання агровольтаїки в систему правового забезпечення розвитку відновлюваної енергетики України, що передбачає встановлення окремих норм, які б ураховували специфіку цієї моделі, її екологічну та економічну спрямованість, а також визначали особливі умови її правового режиму.

3. Розроблення і запровадження національного технічного стандарту агровольтаїчних установок, який має визначити базові технічні, екологічні та безпекові вимоги до таких систем із урахуванням кращих європейських практик (зокрема, досвіду впровадження стандарту DIN SPEC 91434 у Німеччині).

4. Інтеграція положень щодо агровольтаїки до системи державної кліматичної політики, включаючи їх урахування у стратегічних планах, програмах і національно визначеному внеску України, а також розроблення фінансово-економічних механізмів стимулювання та підтримки агровольтаїчних проєктів на різних рівнях.

5. Ініціювання та проведення широкої наукової дискусії із залученням фахівців у галузі аграрного, енергетичного, екологічного та кліматичного права з метою формування національної правової доктрини агровольтаїки, яка б забезпечила концептуальну цілісність, юридичну визначеність і передбачуваність регулювання у відповідній сфері.

На нашу думку, лише комплексний, міждисциплінарний і перспективно орієнтований підхід до правового забезпечення агровольтаїки дасть змогу не лише усунути існуючі правові бар'єри, а й створити передумови для ефективного використання цієї моделі як одного з ключових інструментів декарбонізації національної економіки, енергетичної автономізації аграрного сектору та виконання Україною міжнародних зобов'язань у сфері боротьби зі зміною клімату.

Підкреслимо, що формування належної правової бази для агровольтаїки має стати не ситуативним, а інституційно закріпленим елементом державної політики у сфері сталого розвитку сільських територій, що відповідатиме найкращим світовим практикам і стратегічним інтересам України.

Післявоєнна відбудова України потребує впровадження комплексних рішень, які поєднують соціально-економічну стабілізацію з екологічною стійкістю. У контексті післявоєнного відновлення України агровольтаїка набуває особливої значущості як багатовимірна інновація, здатна забезпечити синергію між аграрним виробництвом, енергетичною трансформацією та екологічною безпекою. З огляду на необхідність модернізації енергетичної інфраструктури та адаптації агросектору до змін клімату, агровольтаїчні

технології стають логічним елементом національної стратегії сталого розвитку, що відповідає міжнародним зобов'язанням України у сфері кліматичної політики та відновлення після збройного конфлікту.

REFERENCES

Bibliography

Edited books

1. Yermolenko V, Hafurova O, Deineha M, Novak T, Shovkun Y, 'Legal Aspects of the Use of Renewable Energy Sources and the Implementation of the Concept of "Green Economy" in Ukraine in the Context of Sustainable Development Strategy', In: A Zaporozhets (eds), *Systems, Decision and Control in Energy III (Studies in Systems, Decision and Control, vol 399)* (Springer 2022) 373–386 https://doi.org/10.1007/978-3-030-87675-3_23.

Journal articles

2. Dupraz C, Marrou H, Talbot G, Dufour L, Nogier A, Férard Y, 'Combining solar photovoltaic panels and food crops for optimising land use: Towards new agrivoltaic schemes' [2011] 36(10) Renewable Energy 2725–2732 https://doi.org/10.1016/j.renene.2011.03.005.
3. Pump C, Trommsdorff M, Beckmann V, Bretzel T, Özdemir Ö, Bieber L-M, 'Agrivoltaics in Germany – Status quo and future developments: Evaluation of the German Agrivoltaics Innovation Tender 2022 and overview about the agrivoltaics development in Germany' [2024] 2 AgriVoltaics Conference Proceedings https://doi.org/10.52825/agripv.v2i.1005.

Theses

4. Fanciulli P, 'Agrivoltaics in Italy: Technical and economic evaluations in the current regulatory context' (Master's thesis, 2022–2023) <https://hdl.handle.net/20.500.12608/52151> (accessed 27.08.2025).
5. Pavlyha A, 'Pravove rehuliuvannia vykorystannia alternatyvnykh dzherel enerhii v Ukraini' (dys doktora filos, 2023) (in Ukrainian).

Conference papers

6. Kurman T, 'Ahrovoltaika yak zasib zabezpechennia staloho rozvytku ahrosfery: aktualni pravovi pytannia', *Stratehiia rozvytku ahrovoltaiky: stan vyklyky ta kroky vprovadzhennia v Ukraini: mizhnarodna mizhhaluzeva konferentsiia (Kyiv, 8 kvitnia 2025 roku) (MON 2025)* 103–105 (in Ukrainian).

Anatolii Getman
Olga Stativka

LEGAL FRAMEWORK FOR AGRIVOLTAIC ACTIVITIES IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL CLIMATE COMMITMENTS

Abstract. The article presents a comprehensive legal analysis of the challenges and prospects for the implementation of agrivoltaics in Ukraine as an innovative model of sustainable development in the agricultural sector and a tool for fulfilling the state's international obligations in the field of climate policy. Agrivoltaics, which involves the combined use of agricultural land for farming and the generation of electricity from renewable sources, is examined in the context of the requirements of the Paris Climate Agreement, the European Green Deal, and Ukraine's land, agricultural, urban planning, environmental, and climate legislation. The study identifies significant legal barriers that hinder the implementation of agrivoltaic projects within the existing model of land law. The

relevant provisions of the Law of Ukraine "On the Fundamentals of State Climate Policy" and the state's strategic documents on combating climate change have been studied, highlighting the lack of systematic integration of agrivoltaics into climate policy. The advanced legal experience of regulating agrivoltaics in selected European countries, where agrivoltaic systems are recognized as important instruments for achieving climate goals and transforming the agricultural sector, has been examined. Based on the conducted research, the necessity of developing a coherent legal doctrine of agrivoltaics in Ukraine and integrating the relevant regulation into the system of energy, environmental, and agricultural law has been substantiated. Directions for improving the legal regulation of agrivoltaic activities have been proposed, which will ensure legal certainty, predictability, and the effective development of this promising field. The need for an interdisciplinary approach and institutional state support is emphasized to fully realize the potential of agrivoltaics in achieving Ukraine's climate and energy objectives.

Keywords: agrivoltaics; renewable energy sources; climate policy; agroecology; sustainable development.